

Tyresö kommun
Socialförvaltningen
Catarina Stavenberg, stabschef

YTTRANDE

2009-03-26

1 (4)

Diarienummer 001/09-739

Socialnämnden

Betänkandet ”I den äldres tjänst” – yttrande till Socialdepartementet

Förslag till beslut

Socialnämnden antar förvaltningens förslag till yttrande över betänkandet ”I den äldres tjänst. Äldreassistent- ett framtidsyrke.”

Anita Brynje
Förvaltningschef

Catarina Stavenberg
Stabschef

Sammanfattning

Utredningen föreslår en kompetensreform inom äldreomsorgen med målet att all personal ska ha grundläggande yrkesutbildning på gymnasienivå som anpassats mot yrkeskraven och bättre förutsättningar för kompetens- och karriärutveckling genom specialisering på eftergymnasial nivå. Socialförvaltningen är generellt mycket positiv till betänkandet och till merparten av utredarens förslag och bedömer att goda förutsättningar finns för en kompetensreform som är mycket angelägen. Grundinställningen är att ett genomförande förutsätter att staten står för merparten av finansieringen och att staten åtar sig att anpassa utbildningssystemet.

Bedömningen är att ny lagstiftning inte är nödvändig för att få genomslag för förslagen. I kommunsektorn pågår en aktiv utveckling och detta är en prioriterad fråga. Förvaltningen poängterar att valideringsvägen bör handhas med försiktighet. Kommunens erfarenhet av projektet *Meningsfulla kompetenssteg* visar att det är möjligt att genomföra en utbildningssatsning, för personal med erfarenhet, som bygger på arbetsplatsnära lärande med

hög integrering av teori och praktik. Förvaltningen anser att för specialisering på eftergymnasial nivå bör endast utbildningsvägen vara aktuell. Förvaltningen är även positiv till den föreslagna yrkestiteln Äldreassistent.

Bakgrund

Socialdepartementet har lämnat betänkandet ”I den äldres tjänst, Äldreassistent – ett framtidssyrke” SOU 2008:126 på remiss till många instanser varav fem kommuner i Stockholms län. Tyresö kommun är en av remissinstanserna och remisstiden går ut den 20 april 2009.

Betänkandet

Betänkandet föreslår en kompetensreform inom äldreomsorgen som syftar till att öka kvaliteten och effektiviteten, få en ökad nationell likvärdighet och göra arbetet mer attraktivt. Målet är att all personal ska ha grundläggande yrkesutbildning för sina uppgifter och bättre förutsättningar för kompetens- och karriärutveckling. Därmed bör äldreomsorgen få bättre möjlighet att kunna rekrytera och behålla personal med god kompetens. Sammanfattning av betänkandet bifogas.

Socialförvaltningens synpunkter

Socialförvaltningen i Tyresö är generellt mycket positiv till betänkandet och till merparten av utredarens förslag. Särskilda synpunkter lämnas till förslagen om

- behovet av en kompetensreform
- lagstiftning
- vägar till yrkeskompetens

Behovet av en kompetensreform

Utredningen ger förutsättningar för en kompetensreform som enligt vår bedömning är mycket angelägen. Det är hög tid att en kompetensreform genomförs med ett sådant helhetsgrepp som betänkandet redovisar så att kommunerna ges förutsättningar att kvalitetssäkra den grundläggande och specialiserade kompetens som behövs.

Grundinställningen är att ett genomförande förutsätter att staten står för merparten av finansieringen och att staten åtar sig att anpassa utbildningssystemet.

I Tyresö kommun finns ett starkt engagemang och vilja att satsa på personalkompetens inom äldreomsorgen. En stor utbildningssatsning benämnd *Meningsfulla kompetenssteg* har genomförts de senaste tre åren med stöd av stimulansbidrag från det nationella projektet Kompetensstegen. Utbildningsmodellen har arbetats fram i samverkan med

vuxenutbildningen och metoden bygger på arbetsplatsnära lärande med hög integrering av teori och praktik. Utbildningen baseras på valda delar av gymnasieskolans omvårdnadsprogram och olika kurser har erbjudits samtliga vårdbiträden och undersköterskor. Lärare från vuxenutbildningen har det övergripande pedagogiska ansvaret och kompetenta medarbetare från äldreomsorgen har fungerat som handledare och utbildare. Utbildningssatsningen har fortsatt även efter det nationella projektet avslutades och som riktmärke för anställning inom äldreomsorgen har fastställts ett utbildningskrav som motsvarar 900 poäng från gymnasieskolans omvårdnadsprogram enligt utbildningsmodellen i avvaktan på nationella riktlinjer.

Lagstiftning

Vår bedömning är att ny lagstiftning inte är nödvändig för att få genomslag för förslagen. I kommunsektorn pågår en aktiv utveckling inom detta område och kreativiteten är stor. Eftersom personalens kompetens och engagemang och ledarskap är de viktigaste faktorerna för kvaliteten och tryggheten i äldreomsorgen är detta mycket viktiga frågor för kommunerna. Däremot behövs statliga stimulansbidrag för att stödja kommunernas arbete och en nationellt fastställd grundutbildning och specialisering som motsvarar behoven. Det finns redan reglerat i socialtjänstlagen att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet och att det för utförande av socialnämndens uppgifter ska finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet.

Vi ifrågasätter utredarens förslag att i lag särskilt specificera kompetenskrav för personal inom äldreomsorg. Lagstiftningen bör även fortsättningsvis vara mer generell och gälla för hela socialtjänsten. Kompetenskrav för olika verksamhetsområden kan förtydligas i exempelvis nationella riktlinjer och allmänna råd.

Vägar till yrkeskompetens

Fler personer blir allt äldre och arbete inom den kommunala äldreomsorgen blir alltmer kvalificerat och mångfacetterat och kräver att personalen har både bredd och djup i sin kompetens. I en professionell äldreomsorg krävs att medarbetarna ser och tar ställning till hela uppdraget, inte bara till de uppgifter som ska utföras dagligen. För detta krävs naturligtvis grundutbildning, erfarenhet och möjligheter till vidareutbildning och specialisering. Det är av stor vikt för äldreomsorgen att yrkets status kan höjas.

Vi stödjer förslaget att grundutbildningen ska motsvara 3-årig gymnasieutbildning med inriktning mot omsorg och vård för äldre och att det på eftergymnasial nivå ska finnas utbildningar för olika specialiseringar.

Vår erfarenhet av projektet *Meningsfulla kompetenssteg* visar att det är möjligt att genomföra en utbildningssatsning som bygger på arbetsplatsnära lärande med hög integrering av teori och praktik.

Vi vill särskilt poängtera att valideringsvägen, dvs bedömning och erkännande av kunskaper och att yrkestitel kan uppnås genom erfarenhet, bör handhas med försiktighet. Erfarenhet i yrket är naturligtvis av stor vikt men de insikter som kan nås genom utbildning kan mera sällan kompenseras av erfarenhet. Den äldre måste möta personal med utbildning inom äldreområdet, erfarenhet, engagemang och med ett professionellt bemötande.

Vår bedömning är att utbildningen ska anpassas mot yrkeskraven. För personal med erfarenhet bör kommunerna kunna erbjuda den kompletterande utbildning som behövs för att personalen ska få den grundläggande gymnasieutbildningen.

För specialisering på eftergymnasial nivå bör endast utbildningsvägen vara aktuell.

Förvaltningen är positiv till den föreslagna yrkestiteln Äldreassistent.

